

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

כ"ב חשון תש"ע
09 נובמבר 2009

ממצאי סקר השפעת התיסוף על חברות התעשייה 2010

לנוכח מגמת היחלשותו של הדולר ביחס לשקל והציפייה להמשך מגמה זו, בוצע סקר מקיף בקרב חברות התעשייה במטרה לבחון את השפעת התיסוף על מצב התעשייה. הסקר נערך בסוף חודש אוקטובר - תחילת נובמבר 2009 ובו השתתפו 106 חברות מענפי תעשייה שונים. 90% מהחברות שהשתתפו בסקר הינן יצואניות, כאשר כ- 67% מהיצוא שלהן מתבצע במטבע הדולר.

סקר זה בוחן את השלכות התיסוף על ביצועיהן של החברות, לצד התמודדותן עם נזקי התיסוף הן בתוך הארגון והן כלפי חוץ - מול הלקוחות ומול הספקים, כל זאת בהנחה כי שער החליפין של השקל מול הדולר יעמוד בממוצע שנת 2010 על 3.5-3.6 ש"ח לדולר. יש להדגיש כי בעת ביצוע הסקר, עמד שער החליפין הממוצע על 3.76 ש"ח לדולר, שמשמעותו תיסוף ממוצע של כ- 10% מתחילת מאי השנה.

תקציר ועיקרי הממצאים

- ◀ למעלה ממחצית מהחברות בסקר (54%) מעריכות כי כושר התחרות שלהן ייפגע בשנת 2010, עד כדי אובדן לקוחות, זאת במידה ושער החליפין יעמוד בשנת 2010 על 3.5-3.6 ש"ח לדולר.
- ◀ בשנת 2010 צפוי הפסד עסקאות ביצוא התעשייתי בשיעור של כ- 2.3%, לצד הפסד של כ- 0.9% במכירות התעשייה לשוק המקומי, זאת על רקע השחיקה בכושר התחרות אל מול יבוא מתחרה.
- ◀ צפויה ירידה חדה, של כ- 9.4%, ברווח הנקי של חברות התעשייה בשנת 2010.
- ◀ לנוכח התיסוף צפוי אובדן מקומות תעסוקה בתעשייה (קיימים ו/או פוטנציאליים) בשיעור של כ- 2.7% בשנת 2010.

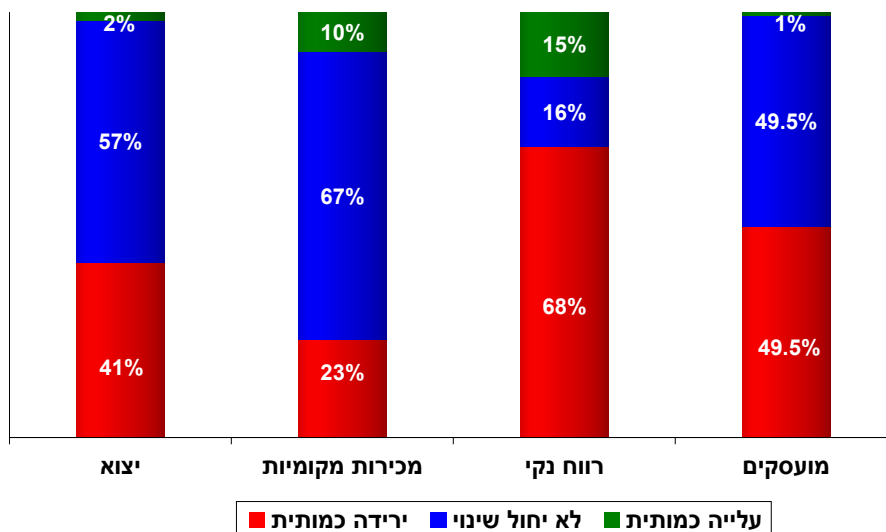
אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

השפעת התיסוף על ביצועיהן של חברות התעשייה

54% מהחברות שהשתתפו בסקר מעריכות כי במידה ומגמת התיסוף תימשך, ושער החליפין יעמוד בשנת 2010 על 3.5-3.6 נה לדולר, ייפגע כושר התחרות שלהן בשנת 2010, עד כדי אובדן לקוחות. (64% דיווחו על כך בסקר יולי 2008, שהתייחס למחצית הראשונה של 2008).

השפעת התיסוף הצפוי על פעילות חברות התעשייה בשנת 2010

ההשפעה על היצוא

41% מהחברות בסקר מעריכות כי בשל התיסוף, תחול ירידה במכירותיהן ליצוא בשנת 2010 (48% בסקר יולי 2008, שהתייחס למחצית הראשונה של 2008). מנגד, 57% מהחברות מעריכות כי למרות תיסוף לא יחול שינוי בהיקפי המכירות ליצוא.

שקלול דיווחי כלל החברות שהשתתפו בסקר בהתאם לגודלן¹ מצביע על צפי להפסד עסקאות ביצוא התעשייתי בשיעור של כ- 2.3% בשנת 2010 (לעומת 1.5% בסקר יולי 2008, שהתייחס למחצית הראשונה של 2008).

ההשפעה על המכירות לשוק המקומי

23% מהחברות מעריכות כי לנוכח התיסוף תחול ירידה במכירותיהן המקומיות בשנת 2010 (27% בסקר יולי 2008), לעומת כשני שלישי מהן (67%) שצופות כי לא יחול שינוי במכירותיהן לשוק המקומי למרות התיסוף, ו- 10% שמדווחות כי בשל התיסוף צפויה להירשם עלייה במכירותיהן המקומיות (לפחות בחלק מהמקרים מדובר בחברות תעשייה, שהינן גם יבואניות ולכן נהנו משיפור בכושר התחרות של מוצריהן המיובאים, שהוזלו במונחי שקל הודות לתיסוף).

שקלול דיווחי כלל החברות בהתאם לגודלן² מצביע על צפי לירידה של כ- 0.9% במכירות המקומיות בשנת 2010 (בדומה לסקר יולי 2008).

¹ שינוי משוקלל לפי היקפי היצוא של כל חברה.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

ההשפעה על הרווח

- מרבית החברות שהשתתפו בסקר (68%) מעריכות כי בשל התיסוף תחול ירידה ברווח הנקי בשנת 2010 (לעומת 82% בסקר יולי 2008). 16% מהחברות מעריכות כי למרות התיסוף לא יחול שינוי ברווח הנקי ו- 15% מהחברות אף מעריכות כי תחול עלייה ברווח הנקי.
- ממוצע פשוט של דיווחי החברות מצביע על צפי לירידה חדה, של כ- 9.4%, ברווח הנקי בשנת 2010³ (6.5% בסקר יולי 2008).

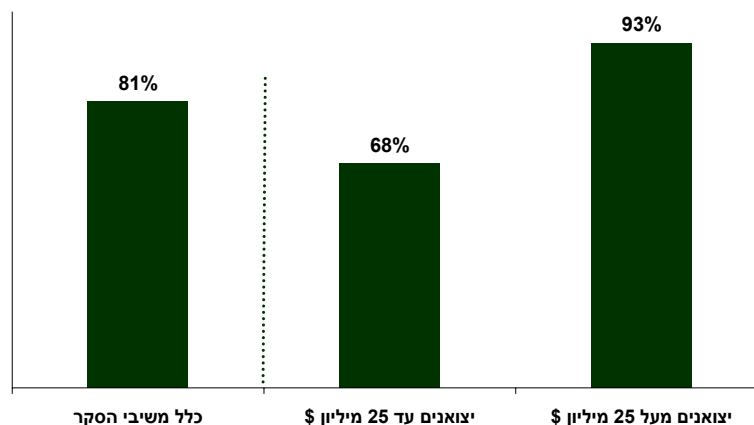
ההשפעה על התעסוקה

- כמחצית (49.5%) מהחברות מעריכות כי בשל התיסוף הצפוי תחול ירידה במספר המועסקים בחברתן⁴ (שיעור גבוה לעומת סקר יולי 2008, אז דיווחו כך 31% מהחברות). כמעט כל יתר החברות (49.5%) צופות כי לא יחול שינוי בהיקף המועסקים בחברתן.
- שקלול דיווחי כלל החברות בהתאם לגודלן⁵ מצביע על צפי לאובדן מקומות תעסוקה בתעשייה (קיימים ו/או פוטנציאליים) בשיעור של כ- 2.7% בשנת 2010 בגין התיסוף (לעומת 1% בסקר יולי 2008).

התמודדות החברות עם נזקי התיסוף⁶

- 81% מחברות התעשייה שהשתתפו בסקר דיווחו כי הן מבצעות הגנות מטבע חוץ. שיעור זה מצביע על גידול ניכר לעומת הסקר הקודם (52% דיווחו על ביצוע הגנות מט"ח בסקר יולי 2008).
- שיעור החברות הקטנות שמבצעות הגנות מט"ח נותר נמוך ביחס לגדולות – בעוד מרבית היצואניות הגדולות (המייצאות מעל 25 מיליון \$) מבצעות הגנות (93% מהן), הרי שרק כשני שלישים (68%) מהיצואניות הקטנות מבצעות הגנות.

ביצוע הגנות מט"ח

² שינוי משוקלל לפי אומדן להיקפי המכירות המקומיות של כל חברה.
³ בחינת הממוצע המשוקלל של התשובות (לפי היקפי המכירות, מפאת העדר נתונים על הרווח הנקי לתקופה זו) נאמדת הפגיעה ברווח הנקי בשנת 2010 בכ- 10.5%. למרות שלא ברור איזה נתון מייצג באופן מדויק יותר את הפגיעה ברווח החברות, בחרנו לאמץ את נתון הממוצע הפשוט, זאת במטרה להיות יותר שמרנים/זהירים באומדנים.
⁴ ירידה לעומת המצב שהיה צפוי אילולא התיסוף.
⁵ שינוי משוקלל לפי מספר המועסקים של כל חברה.
⁶ פרק זה מבוסס על 71 משיבים בלבד.

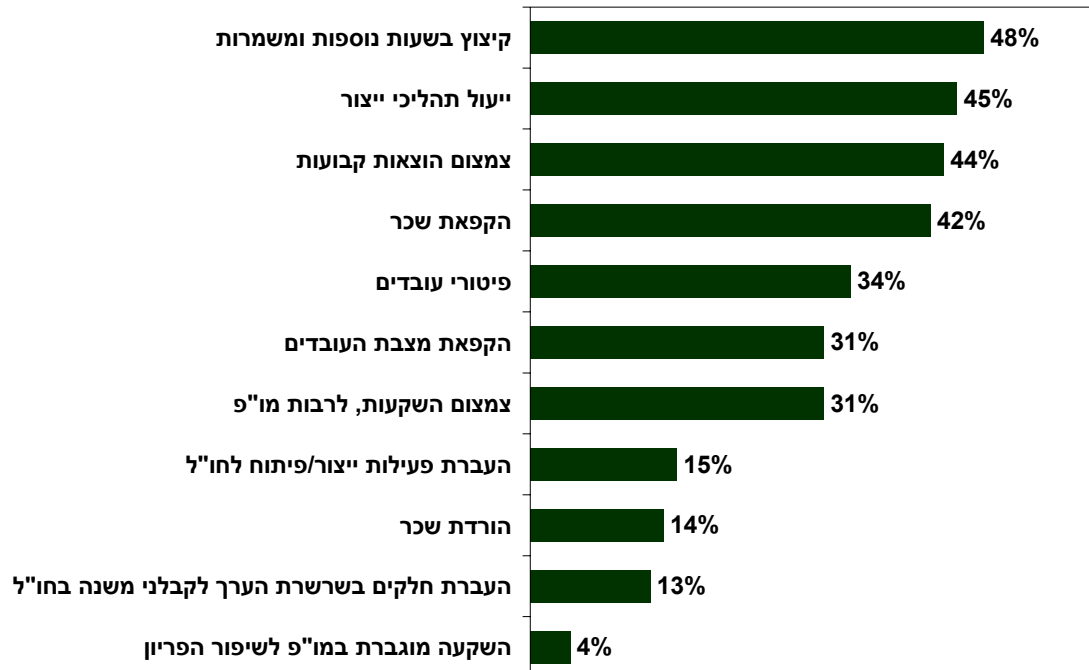
אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

במקביל, בכוונת חברות התעשייה לנקוט במספר צעדים כתגובה לנזקי התיסוף הצפוי בשנת 2010, הן בתוך הארגון והן כלפי חוץ.

שינויים פנימיים בארגון

תגובה לנזקי התיסוף הצפוי בשנת 2010

◀ כמחצית (48%) מהחברות שהשתתפו בסקר מדווחות כי בשל נזקי התיסוף הצפוי בשנת 2010 בכוונתן לקצץ בשעות נוספות ומשמרות. 45% מהחברות מתכוונות לבצע מהלכי התייעלות בייצור ושיעור דומה של חברות מתכוונות לצמצם הוצאות קבועות.

◀ 42% מהחברות שהשתתפו בסקר מדווחות כי בכוונתן להקפיא שכר לנוכח נזקי התיסוף ו-14% מהחברות אף מדווחות כי בכוונתן להוריד שכר.

◀ 34% מהחברות מתכוונות לפטר עובדים בשל התיסוף הצפוי ו-31% מהחברות מדווחות כי יקפאו את מצבת העובדים⁷.

◀ 31% מהחברות בסקר מתכוונות לצמצם השקעות, לרבות השקעות במחקר ופיתוח, כתגובה לנזקי התיסוף. מנגד, כ-4% מהחברות ציינו כי בכוונתן דווקא לבצע השקעה מוגברת במו"פ במטרה לשפר את הפרייון.

⁷ התפלגות התשובות לסעיף זה שונות מההתפלגות המוצגת בעמוד 2, המתייחסת גם לנושא השינוי הצפוי בתעסוקה. מאחר ומספר המשיבים לשאלת ההשפעה על התעסוקה בעמוד 2 גדול יותר (106 לעומת 71 בסעיף זה) סביר להניח שההתפלגות בעמוד 2 מייצגת טוב יותר את ההשפעה הצפויה על התעסוקה; מנגד, הסבר אפשרי נוסף לפער יכול לנבוע מהעובדה שבשאלה שבועמוד 2 נתבקשו המשיבים לענות על ההשפעה לעומת המצב הצפוי אילו לא התיסוף ולפיכך ייתכן ותשובה זו מגלמת בתוכה גם אובדן משרות פוטנציאליות ולא דווקא פיטורים. כמו כן, בשאלה זו ניתנו למשיבים מספר אפשרויות תגובה לתיסוף כשרק אחת מהן היא פיטורי עובדים, בעוד בעמוד 2 נתבקשו המשיבים להתייחס להשפעת התעסוקה בלבד.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

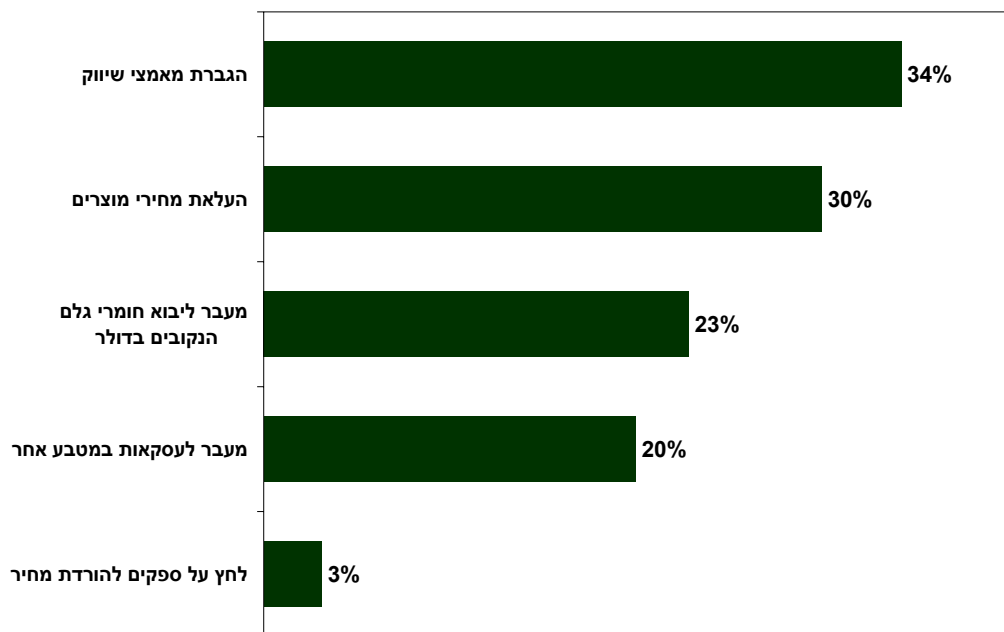
◀ 15% מהחברות בסקר מדווחות על כוונתן להעביר פעילות ייצור/פיתוח לחו"ל בשל התיסוף, ו-13% מתכננות להעביר חלקים בשרשרת הערך לקבלני משנה בחו"ל.

כלפי לקוחות/ספקים

◀ 34% מהחברות שהשתתפו בסקר מדווחות כי בשל נזקי התיסוף בכוונתן להגביר את מאמצי השיווק.

◀ 30% מהחברות מתכוונות להעלות את מחירי המוצרים כתגובה לנזקי התיסוף. 23% מהחברות מתכננות לעבור ליבוא חומרי גלם הנקובים בדולר ו-20% מהחברות מתכוונות לעבור לעסקאות במטבע אחר (שאינו דולר).

תגובה לנזקי התיסוף הצפוי בשנת 2010

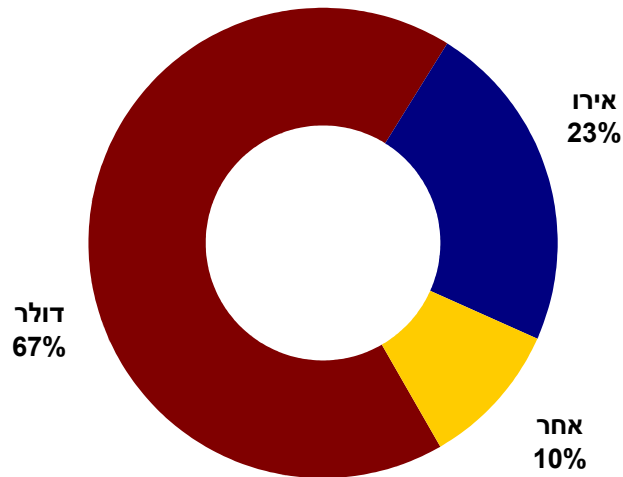

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

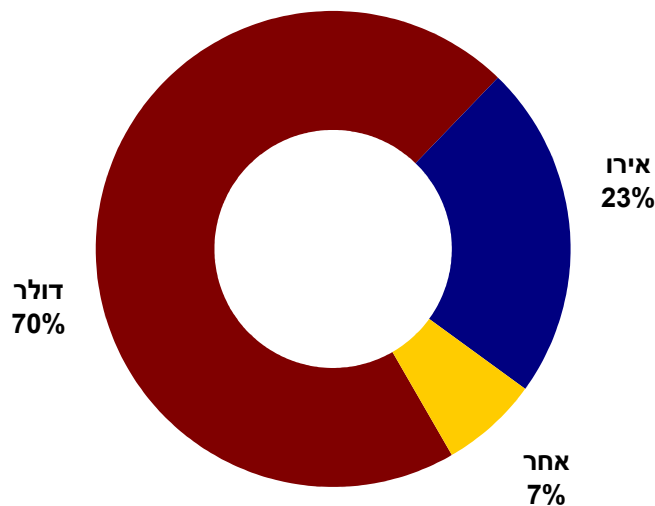
משתני רקע - כלל המדגם

התפלגות מטבעות הסחר העיקריים ביצוא

* מבוסס על דיווחי היצואנים בסקר בשיקלול היקפי היצוא.

התפלגות מטבעות הסחר העיקריים ביבוא

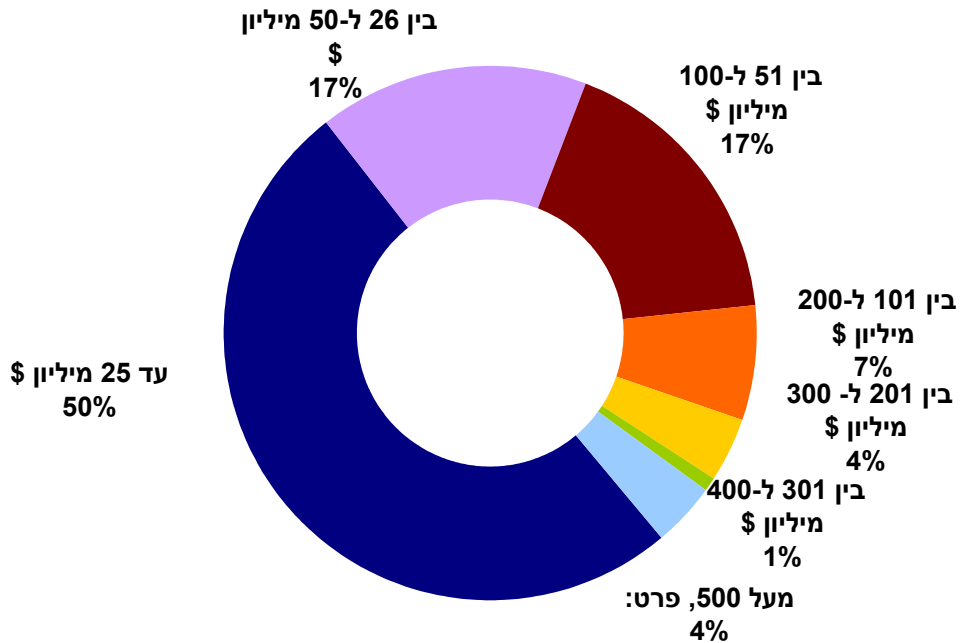

* מבוסס על דיווחי היצואנים בסקר בשיקלול היקפי המכירות.

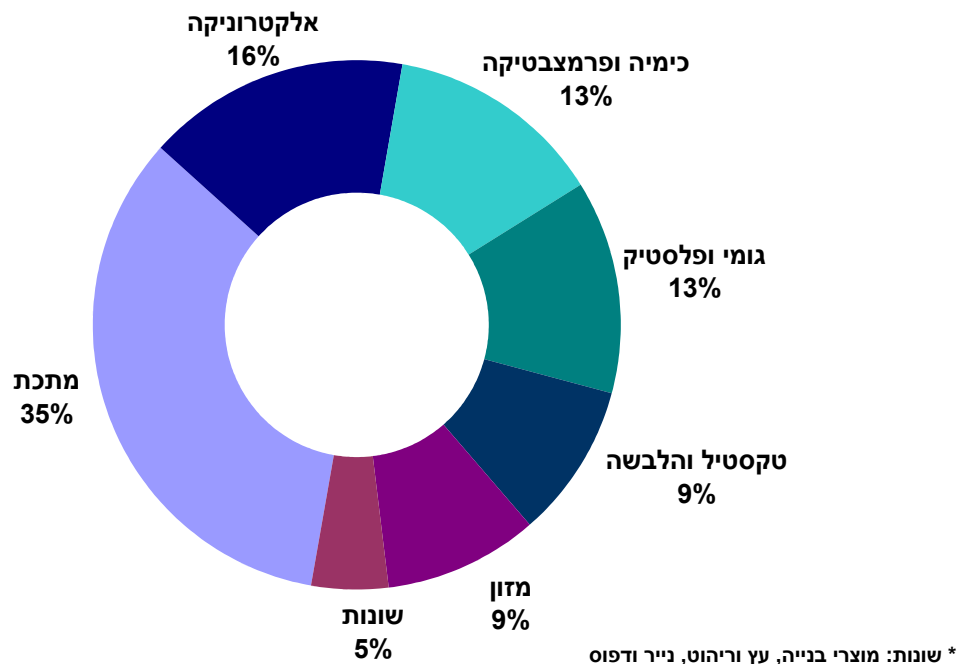
אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

התפלגות החברות על פי היקף מכירות לשנת 2007

התפלגות החברות על פי ענפים

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

שאלון סקר השפעת התיסוף ורווחיות התעשייה

השפעת התיסוף על החברה

במידה ומגמת התיסוף תימשך, ושע"ח יעמוד על 3.5 – 3.6 ש"ח לדולר בשנת 2010. כיצד, להערכתך, ישפיע הדבר על פעילות החברה שלך בשנת 2010? נא התייחס להשפעת התיסוף בלבד בנטרול השפעת גורמים אחרים, כדוגמת המשבר הכלכלי (שינוי ריאלי צפוי לעומת השינוי שהיה צפוי אלמלא התיסוף).

נזקי התיסוף	ירידה כמותית	לא יחול שינוי	עלייה כמותית	אנא ציין את השינוי ב- % בגין התיסוף, בטווח של 0-100 (במידה ולתיסוף לא תהיה השפעה – אנא 0 סמן)
1. בשל התיסוף, המכירות <u>ליצוא</u> ירשמו:				
2. בשל התיסוף, המכירות <u>לשוק מקומי</u> ירשמו:				
3. בשל התיסוף, הרווח הנקי ירשום:				
4. בשל התיסוף, מספר המועסקים בארץ ירשום:				

5. האם בעקבות המשך מגמת התיסוף ייפגע כושר התחרות שלך עד כדי אובדן לקוחות בשנת 2010? כן לא

כיצד מתכוונת חברתך להגיב לנזקי התיסוף הצפוי בשנת 2010? (ניתן לסמן מספר תשובות)

6. שינויים פנימיים בארגון

- העברת פעילות ייצור/פיתוח לחו"ל
- העברת חלקים בשרשרת הערך לקבלני משנה בחו"ל
- פיטורי עובדים
- הקפאת מצבת העובדים
- קיצוץ בשעות נוספות ומשמרות
- הורדת שכר
- הקפאת שכר
- צמצום השקעות, לרבות מו"פ
- השקעה מוגברת במו"פ לשיפור הפריון
- צמצום הוצאות קבועות
- ייעול תהליכי ייצור
- אחר, פרט: _____

7. שינויים כלפי הלקוחות/ספקים

- העלאת מחירי מוצרים
- מעבר לעסקאות במטבע אחר
- הגברת מאמצי שיווק
- מעבר ליבוא חומרי גלם הנקובים בדולר
- אחר, פרט: _____

8. מהי התפלגות מטבעות הסחר העיקריים בהם מייצאת החברה? (באחוזים מ-0 עד 100)

דולר אירו אחר _____

9. מהי התפלגות מטבעות הסחר העיקריים בהם מייבאת החברה חומרי גלם? (באחוזים מ-0 עד 100)

דולר אירו אחר _____

10. האם אתה מבצע הגנות מט"ח? כן לא

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

משתני רקע

היקף מכירות צפוי בשנת 2009 (במיליוני דולרים)

☐ עד 25 מליון \$	☐ בין 26 ל- 50	☐ בין 51 ל- 100	☐ בין 101 ל- 200	☐ בין 201 ל- 300
☐ בין 301 ל- 400			☐ בין 401 ל- 500	☐ מעל 500, פרט:

היקף יצוא צפוי בשנת 2009 (במיליוני דולרים)

☐ לא יצואן	☐ עד 3 מליון \$	☐ בין 3 ל- 10	☐ בין 11 ל- 25	☐ בין 26 ל- 50	☐ בין 51 ל- 100
☐ בין 101 ל- 200		☐ בין 201 ל- 300	☐ בין 301 ל- 400	☐ בין 401 ל- 500	☐ מעל 500, פרט:

מספר המועסקים הצפוי בממוצע שנת 2009

☐ עד 49 איש	☐ בין 50 ל- 99	☐ בין 100 ל- 199	☐ בין 200 ל- 399
☐ בין 400 ל- 599		☐ בין 600 ל- 799	☐ בין 800 ל- 999
☐ 1,000 איש ומעלה, פרט:			

שם: _____ תפקיד: _____ חברה: _____

טל': _____ כתובת דואר אלקטרוני: _____